

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

Наукова бібліотека

Кафедра бібліотекознавства і бібліографії факультету культури і мистецтв

УКРАЇНСЬКИЙ КАТОЛИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Бібліотека

**Всеукраїнська
науково-практична конференція
“Культура читання і читацькі практики:
історія та виклики сьогодення”**

збірник тез

16–17 травня 2024 р.

Львів • 2024

Всеукраїнська науково-практична конференція “Культура читання і читацькі практики: історія та виклики сьогодення”, 16–17 травня 2024 р. : збірник тез [Електронне видання] / відп. ред. І. Петрій, О. Седляр. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2024. 68 с.

Збірник містить тези доповідей, виголошених на Всеукраїнській (за міжнародною участю) науково-практичній конференції “Культура читання і читацькі практики: історія та виклики сьогодення”, яка відбулася 16–17 травня 2024 р. Представлено нові матеріали досліджень у галузі книгознавства, бібліотекознавства, історії та еволюції культури читання.

*Відповідальні редактори: к.і.н. Ігор ПЕТРІЙ, к.і.н. Олександр СЕДЛЯР
Макет та верстка Олени ЯНІВ*

Рекомендовано до друку рішенням науково-методичної ради
Наукової бібліотеки ЛНУ імені Івана Франка
(протокол № 4 від 27 вересня 2024 року)

Ігор ПЕТРІЙ. Дитячі щоденники воєнного часу кінця ХХ ст.: Злата Філіпович (Сараєво) і Поліна Жеребцова (Грозний)	35
Марія ПІРКО. Ідея “доброї книжки” в українському видавничому середовищі міжвоєнної Галичини	37
Лідія ПОПЕРЕЧНА. Бібліотечне читачезнавство: репрезентація в Українській бібліотечній енциклопедії	41
Марія САВЧУК. “Дракула” Брема Стокера: прочитання образу вампіра в сучасному кіно	44
Анна САКАЛОШ. Читання з екрана: недоліки та перспективи	46
Олександр СЕДЛЯР. Культура читання у галицьких українців на початку 1870-х років: тягар традиції, усвідомлення викликів і розвиток нових читацьких практик	48
Надія СТРИШЕНЕЦЬ. Шекспірівські читання у Віндзорі як синтетична форма популяризації класики	51
Світлана ТІТКОВА. Путівникова література про Полтаву з фонду бібліотеки імені М. А. Жовтобрюха Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка	54
Софія ТРЕМБА. Чому femme fatale не існує. Образ головної героїні у романі Джона Фаулза “Дружина французького лейтенанта”	59
Леся ТУРОВСЬКА. Витоки вивчення читача в українському бібліотекознавстві (історіографічний огляд)	61
Наталія ТЮРКЕДЖИ, Анастасія КАТАННІКОВА. Читацькі звички у цифрову епоху: роль академічних бібліотек	64
Ірина ШАЛАТА-БАРНА. Життя і творчість Корнія Товстяка крізь призму текстів національної літератури	66

ЧИТАЦЬКІ ЗВИЧКИ У ЦИФРОВУ ЕПОХУ: РОЛЬ АКАДЕМІЧНИХ БІБЛІОТЕК

Наталя ТЮРКЕДЖИ

*Запорізький державний медико-фармацевтичний університет, бібліотека
ел. пошта: rnatali_turkedjy@ukr.net*

Анастасія КАТАННІКОВА

*Запорізький державний медико-фармацевтичний університет, бібліотека
ел. пошта: tolochko.au@gmail.com*

Читання відіграє важливу роль у популяризації та розвитку культури, яка є невід'ємною складовою системи освіти та суспільства в цілому. Активна участь у читанні сприяє збереженню та вдосконаленню культурних традицій, вихованню громадян з глибоким розумінням і підвищує рівень інтелектуальної та культурної свідомості суспільства.

Читання є не лише процесом розглядання письмових або друкованих символів, але й складним актом критичного мислення та оціночного судження, що дозволяє розуміти значення і контекст поданої інформації. Здобувачі освіти, які регулярно звертаються до книжок, швидше набувають базових знань, опановують нові теми та предмети, що значно полегшує для них навчальний процес.

Бібліотеки, як важливі установи культурного та освітнього розвитку, прагнуть збагатити молоде покоління, привертаючи їхню увагу до якісної літератури, яка сприятиме розвитку їхнього професіоналізму, естетичного смаку та моральних цінностей. Еволюція діяльності бібліотек є ознакою й розвитку освіти, яка спрямована на збагачення знань студентів та прогресу суспільства в цілому. Набуття навичок читання має велике значення для успіху людини в житті: розширює світогляд, покращує пам'ять, розвиває самоконтроль та дисциплінує, підвищує самооцінку, спонукає до активного/критичного мислення, формує навички, поповнює словниковий запас.

З великим обсягом інформації, яка доступна в Інтернеті, стає критично важливим розвивати навички критичного мислення й аналізу текстів. Бібліотеки, як центри знань та освіти, мають великий потенціал у сприянні та підтримці нових форм читання в цифровому середовищі. Вони адаптуються до змін у читацьких потребах та забезпечують доступ до цифрових ресурсів і різноманітних джерел інформації, включаючи книги, журнали, періодичні видання, аудіо- та відеоматеріали. Бібліотеки займаються просуванням читацької культури шляхом організації й проведення заходів, книжкових клубів, літературних вечорів тощо. Крім того, бібліотеки активно працюють над розвитком програм та послуг, спрямованих на підтримку нових підходів до читання, таких як розвиток навичок критичного мислення, аналізу та синтезу інформації.

Спостерігаються значні зміни в читанні, які визначаються впливом технологій на читацькі звички та способи сприйняття інформації. Нові цифрові медіа та інтерактивні платформи, такі як електронні книги, вебпортали, соціальні медіа та мобільні застосунки, вносять істотні зміни у спосіб, яким студенти отримують та споживають інформацію. Тобто відбувається перехід від лінійного читання до неформальних способів споживання контенту, таких як швидке переглядання, сканування та перегляд коротких фрагментів.

Роль цифрових технологій у формуванні читацьких звичок полягає у впливі на швидкість, зручність і доступність читання. Мобільні пристрої дозволяють читати в будь-якому місці та в будь-який час, що збільшує зручність читання. Соціальні медіа та онлайн-спільноти сприяють обміну ідеями та враженнями від прочитаного, розширюючи контекст читацького досвіду. Однак цифрові технології також можуть сприяти розсіянню, зменшенню уваги та надмірній витраті часу на електронні пристрої.

Важливо також зазначити, що бібліотеки закладів вищої освіти стають центрами не лише зберігання та поширення знань, але й осередками взаємодії, обміну думками та співпраці.

Сформульовано наступні рекомендації для впровадження в бібліотечну практику:

1. Розширення електронних ресурсів, включаючи електронні книги, журнали, бази даних та інші мультимедійні матеріали, щоб задовільнити попит на надання послуг в цифровому форматі.
2. Пропаганда нових підходів до читання, таких як активне читання, мультимедійний аналіз і спільна обробка інформації.
3. Навчання навичкам критичного мислення через проведення навчальних заходів і тренінгів, спрямованих на розвиток навичок критичного мислення та аналізу інформації, щоб допомогти читачам ефективно працювати з цифровими джерелами.
4. Підтримка доступності та включеності для всіх користувачів, включаючи людей з інвалідністю, старшого віку та людей з низьким рівнем грамотності.
5. Створення спільнот інтересів завдяки організації книжкових клубів, дискусійних груп та інших заходів для сприяння обміну ідеями та досвідом.
6. Впровадження інноваційних технологій, таких як віртуальна реальність, розширена реальність та штучний інтелект, для покращення сприйняття та використання цифрових ресурсів.

Еволюція ролі бібліотек у сучасному цифровому світі відображає глибокі зміни, що відбуваються в суспільстві та інформаційній культурі. Перехід від традиційних “книжкових сховищ” до сучасних цифрових просторів відображає суттєві трансформації в очікуваннях користувачів та пріоритетах бібліотек.